ფასი ორი შაური

კვირა,
24 ოქტომბერი
1926 წ.

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ტარტაროზი

N 71

ტარტაროზი სტუმრათ მოსავლის დღესასწაულზე

,,იკურთხოს იმის მარჯვენი ვინც გთესა, მოგიყვანაო.“

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მოლოდინი და

რომ ეს „რაღაც“ დაინახეს, აყროყინდენ, როგორც ვირი,

გაცრუებული იმედი.

ყლინწაძე თავჩაღუნული კითხულობდა გაზეთს. ჯერ ორი კვირაა, [illegible]ას ეს დასჩემდა. ამდენხანს გაზეთი დასანახათაც ეჯავრებოდა; გამოწერილი ჰქონდა, მაგრამ ეს იმიტომ, რომ ადგილკომისათვის არ ეწყენინებია და ან ხალხის თვალშიც ცუდი შეხედულება არ ჰქონოდა.

— გვეშველა, მგონია, გვეშველა!—ჩაილაპარაკა მან, გაზეთი სათუთად დაკეცა და მაგიდაზე დადო.—„ციხე შიგნიდან გატყდება“, თუ გარეშე ძალამ ვერაფერი დააკლო, შიგნით მოხდარი არეულობა კისერს მოუგრეხს.—ფიქრობდა ის და იმედიანად იღიმებოდა.

ყლინწაძე ხუთი წელია საპასუხისმგებლო ადგილზეა. მართალია უპარტიოა, მაგრამ, რა ვუყოთ, ეს მისი ბრალი არაა, მან 15-ჯერ შეიტანა განცხადება პარტიაში მიღების შესახებ, მაგრამ არ მიიღეს. ეს სულ რაღაც ინტერესით მოხდა, მუშკორმა გაზეთში გასწერა, „ტარტაროზშიაც“ დახატეს ორჯერ თუ სამჯერ და ამ „კერძო ინტერესებით“ გამოწვეულმა ინტრიგებმა ის პარტიის გარეშე დასტოვა. ყლინწაძეს სამაგიეროთ კარგი პროტექტორები ჰყავს და თბილი ადგილი მაინც მისია.

გაზეთებს თანდათან ლადიმესათვის გასახარი ამბები მოჰქონდა. ოპოზიცია, მართალია, ყველგან დიდი უმრავლესობით მარცხდებოდა, მაგრამ ისიც ჰყოფნიდა ლადიმეს იმედათ, რომ მაინც გამოდიოდენ.

— რა ვუყოთ, თანდათან გაძლიერდებიან, და ან რათ მინდა მათი გაძლიერება, მხოლოდ ერთი დატაკება მოახდინონ და მერე კი ლელო ჩვენი იქნება.

ერთ საღამოს ლადიმემ თითქმის ყველა გაზეთები გადაიკითხა, მთელი ოპოზიციის გამოსვლები და დამარცხებები გაიგო და იმედიანათ ამოისუნთქა:

— დიდი დრო არაა საჭირო, რომ აფეთქება დაიწყოს. დღეს თუ ხვალ დიდი რამის მოწამე შევიქნებით!—ჩაილაპარაკ თავისთვის და დაგებულ ლოგინში ჩაწვა და, დღისით ნასიამოვნებმა, ღამითაც ნეტარების მორევში შესცურა.

გათენებულა მზე საუცხოვოდ ბრწყინავს, ლადიმე ადგა, ტანზე ჩაიცვა. თავისი პორტფელი აიღო და სამსახურში მიდის. ჩამოვიდა კიბიდან თუ არა, ის ორმა პოლიციელმა გააჩერა. ლადიმე ჯერ შეკრთა, მაგრამ უცებ გონს მოვიდა:

— გესალმებით, ძმებო, რუსეთის პოლიციის სახელით!—მიესალმა ლადიმე მათ და სიხარულისაგან თვალებზე ცრემლები მოადგა.

— შესდეგ! შე სოციალისტო!—უყვირეს პოლიციელებმა.

— რაო?! სოციალისტოვო?! მე ვიყავი როდესმე სოციალისტი, რას მიჰქარავთ, ვის უბედავთ!ჰყვირის ლადიმე.

— უკაცრავად, ბატონო, ვერ გიცანით!—უებნება პოლიციელი მას და ხელს უღებს.

— წადით ეხლავე შესახვევის ქუჩა № 54-ში დგას განთქმული სოციალისტი ჯაჯანაშვილი და დააპატიმრეთ!—აძლევს ლადიმე ბრძანებას.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გამართლება

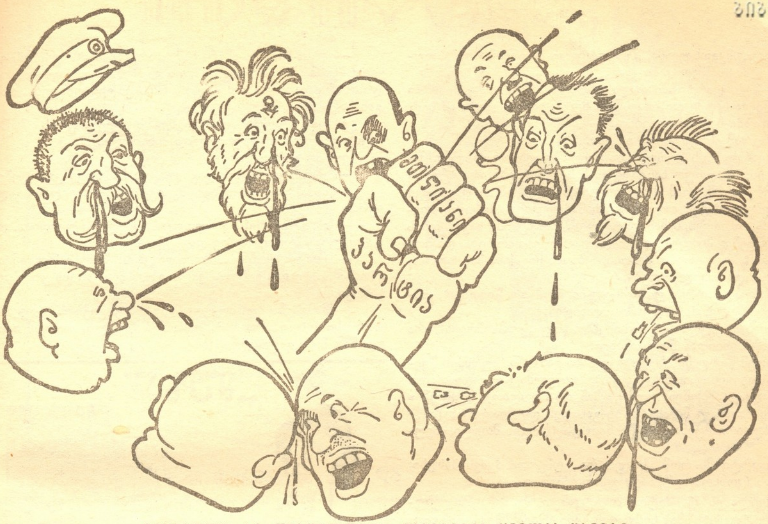

სიხარული არ დასცალდათ,—მიამტვრია ყველას ცხვირი.

— ის დაპატიმრებული გახლავთ!

— ივდითიევის ქუჩაზე 6-ში...

– ისიც დავაპატიმრეთ!—აწყვეტინებს სიტყვას პოლიციელი.

— ოლღის ქ. № 80-ში...

— ისიც დაპატიმრებულია!

— ხა, ხა, ხა!.. მაშ ყველანი დაგიჭირავთ...

ხა, ხა, ხა, ხა!—მხიარულად ჩაიხარხალა ლადიმემ და პოლიციელს მხრებზე ხელი დაჰკრა!—წადით, წადით, მეგობრებო, და განაგრძეთ თქვენი მუშაობა.

გათენებულიყო. ლადიმე კარგ ხასიათზე ადგა.

— ალბათ, სიზმარი მალე ამიხდება!—ფიქრობდა იგი და ტანზე იცვამდა.

როგორც კი სახლიდან გამოვიდა, მაშინვე გაზეთი იყიდა და წაიკითხა.

წაიკითხა და ელდა ეცა... გაშეშდა კაცი... გაზეთი ხელიდან გაუვარდა... მუხლები მოეკვეთა.

მეორე დღეს ლადიმე ცუდათ გრძნობდა თავს. არც ერთი გაზეთი აღარ წაუკითხავს. არც ოპოზიცია უხსენებია და არც პოზიცია.

პარმენ.

ოპოზიცია

მიდის დღე და ღამეები,
მხოლოდღა ეს ვიცია,
მესმის ყურში ბრახუნით:
„არის ოპოზიცია“.

სულ ამებნა გზა-კვალი,
დავხტივარ, ვით კვიცია;
მინდა სადმე გავიგო,
რაა ოპოზიცია.

ბევრსა ძველსა მოხელეს
დაუდვია ფიცია,
რომ დღეიდან ადიდონ
იმათ ოპოზიცია.

თუმც არ უყვართ მათ ტროცკი,
არც მოსწონთ პოზიცია,
მაგრამ შეუყვარებიათ
მაინც ოპოზიცია.

ბევრს ყურები ფართოდ აქვს
ჭორებისთვის მტკიცია;
გარეგნულად ადიდებს,
მოსწონს ოპოზიცია.

მათი გზა და სურვილი
იმათ არა იცინ,—
მაგრამ მაინც სურთ იმათ
აქონ ოპოზიცია...

ალბათ კიდეც ფიქრობენ
გადვიხსნან პოზიცია.
და ამიტომ მოსწონთ მათ
აგი ოპოზიცია.

პ. თ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კვარტიზმი

ალბად, მკითხველმა, როგორც კი წაიკითხა ეს სათაური, უკმაყოფილოდ სთქვა:

— ეს კვარტიზმი რაღა ოხრობა არის?! ამდენი **იზმი** გაგონილა სადმე და ოდესმე?! ნეტა, ვინ იგონებს ამ სიტყვებს **იზმი**-ს დაბოლოებით?!—

მაგრამ ეს შეცდომა იქნება.

კვარტიზმის მოძღვრება ყველაზე უფრო ძველია. მართალია: ბიბლიურ ხანებში ეს სახელწოდება არა აქვს ამ მოძღვრებას, მაგრამ სხვა მოძღვრებებიც ხომ პირველადვე არ ღებულობდენ თავიანთ თანამედროვე სახელწოდებებს?! მოძღვრების ჩანასახი უწინ, რამდენიმე საკუნეების ადრე ხდება; შემდეგ უფრო-და უფრო ვითარდება, და ბოლოს კი ამოიკვეთება. ჩამოისხმება და მიეცემა მას ფორმა, შინარსი და სახელწოდება.

მთლად შორეულ წარსულში რომ არ წავიდეთ, დავიწყოთ წრღვნის შმდგომი დროიდან.

ალბად ყველას გეცოდინებათ (თუ „კომსომოლი“ არა ხართ) ბიბლიიდან ნოეს ამბავი:

ნოემ წარღვნის შემდეგ ვენახი გააშენა. ყურძნის წვენიდან დეეყენა სითხე (ღვინო), რომელმაც იგი დაათვრო და აგორა; (ამბობენ, რომ ეს მან არ იცოდაო). შვილებმა თურმე მთვრალ მამას ტანზე გახადეს და ჭიაფერის (ანწლის მაგვარი მცენარეა) წვენით დაუქარგეს მთელი სხეული.

კვარტიზმს რომ საკუთარი ღმერთი ჰყავს **ბახუსი**, ყველას (კომსომოლებსაც) გეცოდინებათ.

ყველა ეს აქ იმიტომ მოვიყვანეთ, რომ ჩვენს დებულებაში (კვარტიზმის სიძველე) ეჭვი არავის შეჰპარებოდა.

დიახ! კვარტიზმა განვლო განვითარების ხანგრძლივი პროცესი და დღეს იგი გვევლინება სრულიად ახალ. უფრო სწორად რომ ვსთქვათ—განახლებულ მოძღვრებად.

ჩვენს დროში კვარტიზმის მოძღვრება ყველამ იცის: დიდმა და პატარამ, მოხუცმა და ახალგაზრდამ, კაცმა და ქალმა.

სიტყვა **კვარტიზმი** წარმოსდგება სიტყვიდან **კვარტი**, რომელიც არის ღვინის ზომა. ვედროში არის ათი კვარტი; ერთი კვარტი დაახლოვებით უდრის ორ ბოთლს. კვარტი ღვინო ღირს სარდაფში 80 კაპ.—1 მან. 50 კაპ. ხოლო სასადილოებში ორჯერ უფრო ძვირია. (ეს ამბავი თქვენ ჩემზე უფრო გეცოდინებათ).

ჩვენ ზედმეტად მიგვაჩნია გავაცნოთ მკითხველს კვარტი ღვინის გემო და ძალა. ეს ყველას გეცოდინებათ, ყველას საკუთარი თავზე გექნებათ გამოცდილი. (საღერღელი არავის აგეშალოს—კითხვა არ მიეტოვოთ და სარდაფში არ გაიქცეთ).

ჩვენში, როგორც არც ერთ ქვეყანაში. ყველაზე უფრო მეტია კვარტიზმის მიმდევრები—კვარტისტები.

საოჯახო ბიუჯეტს ბევრი ადგენს კვარტების მიხედვით. ყოველ თვიურ ხარჯთ-აღრიცხვაში შეაქვთ კვარტების რიცხვი. არც ერთი მოულოდნელი ხარჯი ისე დიდი არ არის, როგორიც კვარტების, ხშირად ხარჯთ-აღრიცხვას—ბიუჯეტს არღვევს მოულოდნელი, ბიუჯეტში შეუტანელი კვარტების ხარჯი და ამით ბალანსში ნოლები გამოდის

ბევრი მუშა-მოსამსახურე დღიურ ხელფასს უფარდებს კვარტის ღირებულებას. ძალიან ხშირად გვესმის:

— ეჰხ! რა ვქნა. ძმაო! ჩემი ერთი დღის ხელფასი, ერთ კვარტ ღვინოს არ ყიდულობს.—

ხშირად ხელფასის განაკვეთს კვარტებით ანგარიშობენ—თუ რამდენ კვარტ ღვინოს იყიდის მთელი თვის ხელფასი. ვსთქვათ: უნდათ რამე საოჯახო ნივთი იყიდონ. ნივთი ღირს სამი მანეთი. ამ ფულს ჰყოფენ კვარტის ღირებულობაზე.

— ვაჰ! ძვირია, ძმაო. სამ კვარტზე მეტს ღვინოს ვიყიდი.—ამბობს „მოქალაქე“ და ანებებს თავს ყიდვას, მიდის სარდაფში და სამ მანეთს ორს კიდევ უმატებს, რადგან ნაცნობი „წამოესტუმრება“.

ერთი სიტყვით: კვარტი ბევრს ყველაფრის ზომად აქვს აღიარებული და ერთეულად მიჩნეული.

ვის არ გაუგონია:

— დღეს ჯამაგირი მიგიღია და ჩამოდგი კვარტები.

— ვაჰხ! ახალი ხალათი შეგიკერავს,—ჩავიდეთ, გადავკრათ

— ამას უყურე!!! ახალი ფეხსაცმელები უყიდია... დავასველოთ. თორემ მალე დაგჯება.

— ყოჩაღ, ყოჩაღ... მომილოცავს: შვილი შეგძენია.. აბა, ჩამოასხი თუ გინდა შვილი გაგეზარდოს და კომისარი გამოვიდეს.

— მამაშენი თუ მოკვდა, აწი რაღა გიჭირს,—ოჯახის უფროსი გახდი... ჩავაჭინჭლოთ, ყმაწვილო, თორემ იცოდე, მამაშენი გაცოცხლდება...

„მუზა“

ცოლი: რა ამბავია, რომ ამდენ ღვინოს სვამ?

ქმარი: გაეთრიე აქედან! გაზეთისათვის წერილი უნდა დავსწერო ლოთობისა და ხულიგნობის წინააღმდეგ. როცა „გადაკრულში“ ვარ, მაშინ უფრო მეხერხება წერა.

სად თვრება და სად ილვიძებს

— ცოლი გაუშვი??! ხა-ხა-ხა-ხა... იცოდე თუ არ გადაგვაკრევინე, ისევ დაგიბრუნდება და მერე რაღა გეშველება.—

და კიდევ რამდენია ცხოვრებაში ასეთი შემთხვევები, რომლებიც თხოულობენ კურთხევას და ღირსეულად ლხინი შვნას?!

კვარტებს კი უხარიათ, რომ მათი მოძღვრება ასე ვრცელდება ხალხში.

—

დათვრებიან...

კარგი მეგობრები ერთმანეთს ამტვრევენ ცხვირპირს.. და ერთმანეთს აღარ ელაპარაკებიან. შუაში ჩამოდგება მეზავე. საქმეს აწყობს. წაჩხუბებული ამხანაგები ერთმანეთს ურიგდებიან—ჰაკი ვარდება მათ შორის... კვარტებს უხარიათ. იცლება კვარტები... თვრებიან, და ეხლა კიდევ სხვები ჩხუბობენ. კიდევ მეზავე ჩამოდგება... კვარტები იცინიან... უხარიათ კვარტებს.

—

ლოთობის წინააღმდეგ ძალიან ხშირად გვესმის სიტყვები. ამბობენ:—**ღვინო მავნებელია... ლოთობა უნდა მოვსპოთ... არა მარტო ღვინის სმა, არამედ თამბაქოს მოწევაც უნდა მოვსპოთ, რადგან ორივე მტერია ჯანმრთელობისა.**

ამავე დროს კი გაიძახიან:—**მეღვინეობა და მეთამბაქოება არის მნიშვნელოვანი (და თითქმის პირველი) მეურნეობა. ამიტომაც ხელი უნდა შევუწყოთ თამბაქოს პლანტაციის და ვენახის გაშენებას.**

და მართლაც: ყველაზე უფრო შემოსავლიანი წყარო მეურნეობის ეს ორი დარგია.

— მოქალაქე კი იბნევა ამ ორ აზრთა წინააღმდეგობაში.

თუ ღვინის სმა და თამბაქოს მოწევა მავნებელია და უნდა მოვსპოთ. მაშ რატომ ვაშენებთ ვენახის ბაღებს და თამბაქოს პლანტაციებს?!—ეკითხება მოქალაქე თავის თავს, ფიქრობს, და პასუხს რომ ვერ ნახულობს, სარდაფში ჩადის ამ საკითხის გამოსარკვევად.

— ა? ინებ მაშინ მივხდე!—და ჩამოჯდება; ერთ კვარტ ღვინოს დაიდგამს... გადაჰკრავს... კიდევ... კიდევ... თამბაქოს გააბოლებს... ფიქრობს... გადაჰკრავს და ეხლა სხვებზე ფიქრობს—კვარტი დაიცალა... მეორე უნდა... ამდენს კი არ იფიქრებდა ამ საკითხზე... გამბედაობა და რიხი აქვს მეორე კვარტის მოსათხოვნად, მაგრამ ცოტა უშლის ხელს—ფული არ აქვს... ფულზე გადადის მისი ფიქრი... ფულიდან ჯამაგირზე, რომელსაც იგი ჰყოფს კვარტის ფასზე და ჯამში გამოდის კვარტების რიცხვი...

ვის უყვარს ყველაზე უფრო ღვინო?

ამის გამორკვევა მეტად ძნელია, რადგნა ყველას უყვარს. და თუ ბევრი არ სვამს, არ თვრება ეს იმიტომ კი არა, რომ იგი „პატიოსანი კაცია“,—(რასაკვირველია, ასეთებიც არიან),—არამედ იმიტომ, რომ ფული არ აქვთ. აი ამ გარემოებას (უფულობას) „პატიოსან კაცად“ გამოჰყავს ბევრი ლოთი კაცი.

არ დაუჯეროთ, როცა კაცი ამბობს:—**მე ლოთი არა ვარ. მიკვირს: რა სიამოვნებას ნახულობენ, როცა ღვინის დიდი სასმისით სვამენ.**

აბა, ამის თქმელი ჩაიყვანეთ სარდაფში, დაალევინეთ ერთი ბოთლი ღვინო, და მერე ნახავთ თუ თვითონ არ მოითხოვოს კვარტები და თქვენი ჯიბით მასპინძლობა არ გასწიოს.

მაინც ასე თუ ისეა პროფესიონალი მსმენელები (ლოთები) ჩვენში ძველი დროიდანვე (და მით უფრო ეხლა) არიან **პოეტი-მწერლები***).

ბევრს ჰგონია, რომ ჩვენი ქვეყნის მშვენიერი ბუნების წყალობით არის ჩვენში ასე ბევრი პოეტები.

მაგრამ ეს შემცდარი აზრია.

ჩვენ რომ ბევრი პოეტები გვყავს, ამას უნდა ვუმადლოდეთ არა ჩვენი ქვეყნის მშვენიერ ბუნებას,—არამედ

***) ბოდიშს ვიხდი ზოგიერთ კატეგორიის (დარგის) მუშა-მოსამსახურეების წინაშე, რომლებიც პირველობას ჩამობენ ამ საქმეში, მაგრამ ობიექტიური მიდგომით და შეფასებით მათზე უფრო პრველობის ღრსად ვსცანით ПОЭТЕБИ-მწერლები.**

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ღვინის სიუხვეს. (რასაკვირველია: ღვინის სიუხვეც ბუნების წყალობაა. მაგრამ ამ შემთხვევაში ლაპარაკია ბუნების გარეგან მშვენიერებაზე).

უნდა ითქვას, რომ როცა ადამიანი „გადაკრულშია“, მაშინ ცხოვრება უფრო ჰარმონიულად ეჩვენება და ყველაფერი გარითმულია. სიმთვრალეში რითმები თავისთავად მოდიან. ჩვენი პოეტების დიდი უმრავლესობა ლექსს

ისე ვერ დასწერს, თუ მთვრალი არ არის. ღვინით სავსე კვარტი, რომელიც სდგას მაგიდაზე, პოეტისათვის ყველაფერია. მაგიდა—ეს არის ოლიმპი, პარნასი,—ხოლო კვარტი კი—მუზა.

ღვთის წყალობით ამის დასამტკიცებლად დიდი დავიდარაბა და შორს წასვლა არ დაგვჭირდება. გამობრძანდით ალსამოს რუსთაველის გამზირზე და ჩვენი სიტყვები განაღდებული იქნებიან.

ჩვენში არიან ბევრი პოეტების მიმდევრები („პოპუტჩიკები“). ეს ის ხალხია, რომელსაც პოეტობა უნდათ; თავისი თავი პოეტ ჰგონიათ; გულისხმობენ პოეტობას თავის გულში. მათ ჰგონიათ: პოეტობისათვის საჭიროა—რუსთველის გამზირზე ხეტიალი, ერთმანეთთან საუბარი, თავ შიშველა სიარული და ხშირხშირად გაბურდნულ თმების (რადგან გასაკრეჭი ფული არ აქვს) ხელით უკან გადავარცხნა, ნამდვილ პოეტების ახლოს გაჩერება და მათთვის სელამის მიცემა (თუ კი ვინმემ მიიღო მათი სალამი) და ბოლოს, რაც მთავარია, სახელგამის წინ დგომა. (აქ მთავარი შტაბია).

ვაი იმას, თუ ვინმე ამათი ნაცნობმა ჩამოიარა. სწრაფად გაქაჩავენ და სადილისათვის სამ მანეთს „შეესესხებიან“.

მაგრამ კიდევ უფრო ვაი და უი იმ სამ მანეთს, რომელსაც ნაცნობი სამუდამოდ გამოიტირებს და „ასესხებს“... ქათმის წიწილა ქორის კლანჭებში არ არის ისე საცოდავი და საწყალი. როგორც ის სემი მანეთი. გული უსკდება. ფერი ეკარგება საწყალ ფულს; ხელიდან ხელში გადადის, თითებით სრესენ—იქნებ ორი არისო; კოცნიან, მაგრამ ეს კოცნა იუდას ამბორია... მაინც ეშინია ფულს... ერთი კი ასე ეუბნება:

— სად იყავი ამდენხანს?! დილის შემდეგ ამდენი კაცი გიცდით და შენ გემოვლა არ იქნა! იქნებ ფიქრობდი, რომ დაგვემალებოდი?! ვერ მოგართვით... აი, შე ყურუმსაღო!..

და ჩადიან სარდაფში...

კვარტები კი იცინიან... უხარიათ კვარტებს...

ხშირად თავებზეც გაიქროლებენ. მერე რა ვუყოთ. თუ ზოგი თავი ისე მაგარია (რადგან შიგ არაფერია და გამხმარია), რომ კვარტი ტყდება?! ეს არაფერია; სამაგიეროდ, თავებიც ტყდებიან. თავებსაც არ ადგიათ კარგი დღე.

საბრალო მოქალაქეებმა, მომაკვდავებმა კი არ იციან თუ რა ხდება ამ დროს სარდაფებში, რესტორნებში... რა იციან იმათმა! თუ ერთი კვარტი ღვინის ყიდვა გაბედა და ფასი შეკითხა, მაშინ მიხვდა, რომ რაღაც ამბავია—ღვინოზე ფასი მომატებულა. ზოგს იქნება კიდეც გაუხარდეს და გული მოიფხანოს:—**იგი თქვენ, კომუნისტებო, ყველაფერი ძვირდება... ოპოზიცია მართალია.** არ იცის—ღვინოზე ფასმა მიტომ აიწია, რომ დღეს ჯამაგირები დაარიგეს დაწესებულებებში და სახელგამში კი—ჰონორარი. ეს არის მიზეზი და მას კი სხვა რამე ჰგონია.

დიახ! არ იციან მომაკვდავებმა, თუ რა ხდება ამ დროს სარდაფებში, რესტორანებში...

...და მხოლოდ მაშინ გაიგებენ, როცა ღამით თუ გვიან საღამოთი სარდაფებ-რესტორანებიდან მთვრალები ქუჩებს მოეფინებიან... მაშინ კი მთელი ქალაქი გაიგებს...

კვარტები კი იცქირებიან ვიტრინებიდან და უხარიათ ეს ამბავი.

აი, მოკლედ, ორი თვალის გადავლებით კვარტიზმის ისტორია.

ისელი.

წ. შ. ამხ. ტარტაროზო! თქვენი წერილი დამხვდა სახლში. მწერდით—ხულიგნობის შესახებ რამე დამეწერა. მე ეს ვერ შევსძლი და დავსწერე სხვა რამეზე. იმედია მაპატიებთ *)

***)ტყვილად გგონიათ. წერილი ამართლებს შეკვეთას,**
ტარტაროზი.

კვარტისტების ღერბი

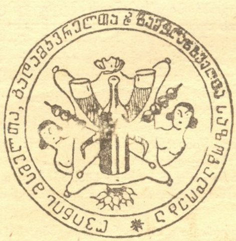

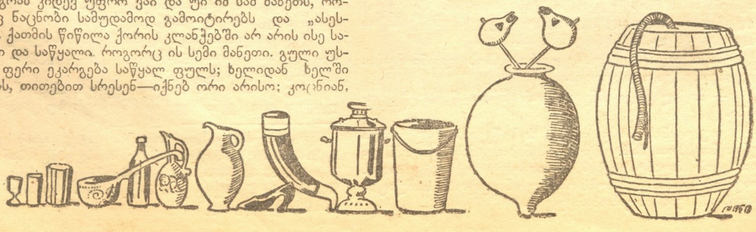

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„საშუალო“

I. წინასიტყვაობა.

მკითხველს (წარმოიდგინეთ, არა მკითხველსაც) კარგათ მოეხსენება, რომ, თუ ქალაქიდან სოფელში წავიდა კაცი, წერილებს გაატანებენ. იგივე ხდება, როცა სოფლიდან ქალაქში წამოვა კაცი.

ეს ადვილი გასაგებია. ჯერ ერთი,— მარკის ფული გადარჩება და მეორეც—წერილის წამღები „საკუთარ ხელში“ ჩააბარებს პატრონს წერილს. შეიძლება ყველამ არ იცოდეს და ამიტომ ვაცხადებ, რომ ცნობის მოყვარე კაცი ვარ და, როცა მე წამოვუღებ ვინმეს წერილს, ჯერ გადავიკითხავ (წერილის გახსნა სალაროს გატეხაზე უფრო ადვილია) და შემდეგ ვაბარებ კუთვნილებისამებრ „საკუთარ ხელში“.

ორ წერილს ამ უბრალო წესით გავეცანი და ვაქვეყნებ კიდეც.

წერილი პირველი:

ძვ. მამა!

შენ უოველდღე მწერ: ოჯახი გვენგრევა, თავი დაამილიციელობას, მოდი და ოჯახს მოუარე, ჯამაგირიც ცოტა გაქვს და სხვა. ეხლა უნდა შეგატყობინო ძალიან სასიხარულო ამბავი. ქალაქის საბჭოს კრებაზე გამოირკვა, რომ ჯამაგირი ცოტა კი არა, ძალიან ბევრი მქონია, მაგრამ ამდენხანს არ მცოდნია და მიტომ არ გწერდი. მე, მართალი ... მანეთს ვიღებდი,—ეხლა ორი მანეთიც კი მომიმატეს,—მარა მაგ მომატებაში საქმე არაა. შენ კარგათ უნდა აგიხსნა, რას ვიღებ „საშუალოდ“.

„საშუალო“, მამაჩემო, ამას ნიშნავს: მე ვიღებ ახლა 35 მანეთს. თბილისში არის ისეთი მოსამსახურე, რომელიც იღებს 250 მანეთს. რომ შევაერთოთ იმ კაცის 250 მანეთი და ჩემი 35 მანეთი, გამოვა 285 მანეთი. შემდეგ გავყოთ შუაზე, მივიღებთ 142 მან. 50 კ. აი სწორედ ამ 142 მან. 50 კაპეიკს ეწოდება „საშუალო“. რომ იკითხავენ, მაგალითად, რას იღებ საშუალოდ მოსამსახურე თბილისშიო, უნდა ითქვას საშუალოდ იღებს 142 მან. 50 კაპ. მე, მართალია, ნაღდათ, ფეშუმ ფარას 35 მანეთს ვიღებ, მაგრამ „საშუალოდ“ 142 მ. და 50 კაპ. გამოდის... მაინც და მაინც ფულის მიღებაზე ხომ არაა საქმე?! ყურადღება უნდა მიექცეს „საშუალოს“. მე ეხლა განცხადებაც კი შევიტანე—ორ მანეთს ნულარ მომიმატებენ. ბაზარზე ფასები აიწევს და არ ღირს. მომიკითხე ყველა.

შენი კოსტა.

წერილი მეორე.

ძვ. შვილო კოსტა!

შენმა წერილმა გამახარა ძალიან. „საშუალო“ ნამდვილად სიტყვა საშვალებიდან წარმოსდგება და მეც მეშველა სწორეთ. იყავი თბილისში და იღე ჯამაგირი „საშუალოდ“. ორი მანათის მომატებაზე უარს ნუ იტყვი, ვინცხა ოხერი მდიდარს დაგვიძახებს და მეტს შამოგვაწერენ გადასახადს.

გეტყვი ახლა, მაგი შენი „საშუალო“ რანაირად გამოვიყენე. შენ ქე იცი ჩვენი ხმელი ხარები საათში 2 ვერსს გადის. ჩვენს სოფელში რომ ავტომობილით მოვიდა კაცი და „ეკრეჟიმზე“ გააკეთა მოხსენება, ყველა იმას ლაპარაკობდა—მისი ავტომობილი ოც ვერსს გადის საათშიო. როგორც შენ შეგიერთებია, მეც ისე შევაერთე. ოცს მოვუმატე ორი, გამოვიდა ოცდაორი, გავყევი შუაზე და გამოვიდა თერთმეტი. ხვალ დილას ფოთში ვაპირებ ურმით, მსხალი მიმაქვს გასაყიდათ და, თუ ჩემმა ხარებმა 11 ვერსი ვერ გეიარა საათში, დავკლავ და გავყიდი ხორცად. მოგიკითხა...

შენი ივანე.

დასკვნა.

მე ეს ორი წერილი იმიტომ გამოვაქვეყნე, რომ მომეწონა და ჩემებურად მოვიხმარე „საშუალო“.

მუდამ ის აზრი მაწუხებს, რომ რეგისტრატორობას ვერ გავშორდი. ეხლა კი მდგომარეობა შეიცვალა. თბილისში აუარებელი გამგეა. რომ შევუერთოთ შიკრიკებს და სხვებს და გავყოთ, როგორც წესი და რიგია, მე საქმის მწარმოებელი ვიქნები „საშუალოდ“.

ვინც ამის შემდეგ რეგისტრატორს დამიძახებს, პირდაპირ არ შემხვდეს ქუჩაში; ნამდვილად ვერ გადამირჩება.

სიმონ-ალა.

„წესის-დამცველი“

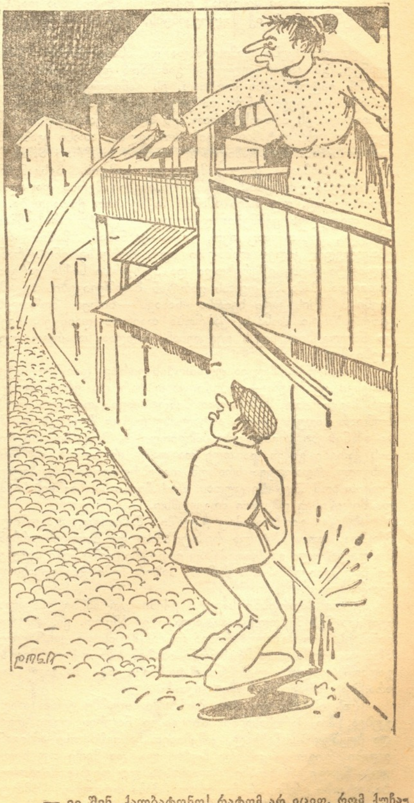

— ეი შენ, ქალბატონო! რატომ არ იცით, რომ ქუჩაში წყალის გადმოსხმა არ შეიძლება?!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„დაჩნი პრიკლუჩენიები“

აჰა, ესეც შენი დაჩნი პუტეშესტვიები, ოდიხები და უპრაგონო გულაობა!.. ჩამოვედით რაღა, ჩამოვედით, როგორც იყო, დიდის ნავნებითა!.. ვაჰ, ამ დაჩის მამგონის სული წაწყდეს, როგორც მე წელში გამწყვიტა, სინსილა დამივსო და დახლი ამომიფხიკა. არა, რა მრჯიდა მე ბემურაზსა და! რა მედაჩებოდა, რა მეჰაკარაკებოდა, რომა სულ მოდნი ჰაგარაკები ვიცვლიდი დუნდუკოვკორსაკოვივითა?

ცხონებული პაპაჩემი თულუხჩი იყო (ღმერთმა სულით გაანათლოს ამ მოგონებაზედა!) თავის დღეში დაჩა სიზმარშიაც არ უნახავს, ჰამაც ოთხმოცდა თექვსმეტი წელი იცოცხლა, განსვენებულ მამაჩემ იოვანესაც სირაჯხანაში სტალაო ჰქონდა და ჰავლაბარსა და ორთაჭალას არც კი გასცილებია, მაგრამა შარშანდლამდე ჯეჰელობაზე ლაპარაკობდა და, სლუჩაინათ რომ არ მამკვდარიყო, ჯერ კიდევ ცოცხალი იქნებოდა, მაშ... მე კი ავყოლივარ ამ ბემურაზ ფეფელოს ჰოპოპებსა და, სადაც უნდა, თავს იქ მაკვრევინებს, ატკაზი არ უშვრები რაღა.

ეს ლიოხკები დამისლაბდა და აბასთუმანში წამიყვანეო, ეს კატარ-ჟელუდკა გამიჩნდა და ჰექიმმა ბორჯომის ისტოჩნიკები მირჩიაო, ეს განათლებულ ხალხის მარაქაში გარევა მინდა და კოჯრისაკენ გამაკატავეო, ეს ტრიატიო, ეს პრაჟიხტორიო, ეს მოდნი კასტუმებიო, ეს ფლანიო, ეს ფსტანიო,—ვინ მოსთვლის, ათასი ჯანდაბა და დოზანა... მეც გამიღია ეს დახლი და, რაც ათადანბაბადან მომიგია, სულ გამდის და გამდის, ზესკანეჩნი რასხოდები ვშვრები... ახარ, ჩიჩმაკები ამერია და აღარ ვკითხულოფ, თუ ახრიზამანში საქმე რით გათავდება.

ფეფელოს ვებნები: დედაკაცო, ცოტა რაზუმნაი მაიქეცი, წინათ რაც იყო, იყო—ჯანაბას, მაშინ რო ვხარჯავდი, კიდევ თაბაუთი იყო, ბირჟაზე ინოსტრანი ვალიუტა ისემე ვშვრებოდი და ჰუზურში საქმე კარგათ მიდიოდა, ჰამა ამ ღვთის გარეგან ბალშევიკების ხელში ჩვენი ჰამქრის კაცი ხეირსა ნახავს?—ბირჟა მოშალეს, კანდრაბანტი მოსპეს, ვაჭრობა თვითონ დაიწყეს, ჩვეხ კი ნალოგებით სიქას გვაცლიან, სადღაა სახარჯო ფულები მეთქი.

ბან ჩუნის, შაჯდა უჯათობის ვირზე, დაიწყო ისტერიჩესკი ყვირილი:—კუპეწი კაცი ხარ და ერთი ცოლი ვერ შაგინახიაო, მაშ რაღათ მინდა თავი ცოცხალი, რომა ზონდარ გიგუას ცოლი ახტალაზე დაჩათ წავიდეს და მე კი აქ ნერვნი პრიპადკები მამდიოდესო, შენც ხომ ნიკრიისის ქარები გაქვს და დღე და ღამე კრუსუნებ, იქ რო წახვიდე, ზდაროვია სრაზუმ დაგიბრუნდებაო, ჯერ-ჯერობით ხომ არც ისე ცუდათ არის ჩვენი სასტაინიის საქმე და მერე ისევ ღმერთი მოგვცემსო.

სწორე გითხრა, მეც ჭკუაში მამივიდა; გაგონილი მქონდა, რომა ახტალა რემატიზმასა და ნიკრისს არჩენსო და ყაბული გავხდი. ჰამაც ვიფიქრე, კანც ჩემი ფულები ბალშევიკებმა არა ჰამონ, ჰაზირ ჩემი ქია გავახარო მეთქი.

ერთი პადრობნი სავეტი ვქენით, ვეშჩები ჩავალაგეთ და მესამე დღესა ახტალაში გავჩნდით. ვა, ახტალა გინახავს? რა მაზალო რამეა რაღა! მე ისეთი ვაბრაჟენია მქონდა, რომა დიდ მრამორნი აბაზანებში ოქროს მილზე გადმოჩჩხრიალებს ლეჩებნი ისტოჩნიკი და, ჩახვალ თუ არა, პრეობრაჟენია მომივა მეთქი.

რის ისტოჩნიკი, რის ბოზბაში, თურმე ერთი დიდი გუბეა, შიგ ჰარისასავით აზელილი ნაცრის ფაფა დგას და ბუყბუყებს, ჩახვალ, კამეჩივით ჩაწვები, ისე ამაიგანგლები, როგორც კახური ჩურჩხელა და მერე თუ ხუთი კოკა წყალი არ დაისხი, ტალახის აბლიცოვკა გაგიკეთდება. ატკაზი ვქენი, არ ჩავდიოდი, ჰამა ფეფელომ შამაგულიანა, თითონ პირველი ჩავიდა და მეძახის: შამოდი, გეოჯან, შამოდი, არ ჩაგძირავს, ისეთი მიახკი რამეა, გეგონება ყუჰთუკიაო, ქვეშიდან გაზები დავლენიას შვრება და მაღლა ისე მაგდებს, თითქო პრუჟინები ჰქონდესო, აი, მე და შენ ჩვენი ანგლიცკის კრაოტი რომ აგვაგდებს და ჩაგვაგდებს ხოლმე, ისე შვრება, შამოდი, ვაჟკაცი არა ხარ, რისა გეშინიანო.

მეც შაველ. მართლა კაი რამე იყო. შიშმა გამიარა, გავთამამდი და ხან აქეთ გადავგორდები, ხან იქით. თან ზონტიკი დამიჭერია, რომ სოლნეჩნი უდარი არ მამივიდეს. ერთიც ვნახოთ, ვიღაც ახმახი დამადგა თავზე, გალანცკი პეტუხივით იფხვირება და მებნება:

— თქვენი ბილეთი?

ვა მე და ფეფელო ერთმანეთს უყურებთ, გვრცხვენიან რაღა, რის დაფარვაც შაიძლება, ვიფარამთ და თან ბრაზმორეული ვებნები: ე, ახმახ, ცოტა იქით წადი რაღა! ამ დედიშობილა ხალხსა ზედ რო გვიცქერი, მორიდება არ უნდა იქონიო? რის ბილეთი, რა ბილეთი, ტრიატში ხომ არა ვსხედვართ, ამ ტალახში გათხუპნას ბილეთი რათ უნდა მეთქი.

თურმე ნუ იტყვი, ბალშევიკებს ამ ტალახისთვისაც რეკვიზიცია უქნიათ და გრამობითა ჰყიდიან, თითქოს გოფმანცკი კაპლები იყოს. ჰამაც ჩასტნი პირებს არ უშვებენ.

— აქ მარტო საველცკებს შაუძლიათ ბანაობა, შენ ვინ მოგცა რაზრეშენია, რომ ჩასულხარ და ჰბანაობო.

ამ ლაპარაკში რო ვართ, ერთიც ვნახოთ, უცბათ სლუჩია არ მოხდა—მიწის შუაგულიდან ერთი ხარუუშივით ამოჩქეფქა გაზმა და თითქოს პადზემნი მინა ააფეთქესო და ვზარვატი მიეცაო, ისე ამისროლა ჰაერში, ლალაქის პროპკა გეგონებოდა. მაშ! პირქვე დავკიჯე და იე

ამოვისვარე, რომ ფეფელომ სახე ძლივს მიპოვა და ჩემს გარეცხვას ორი ბოჭკა წყალი მოანდომა.

ის ახმახი კი მეორეთ მოგვადგა და ფულსა თხოულობდა:

— კურორტნი უპრავლენია ბეზპლატნათ არავის უშვებსო.

ერთი გავბრაზდი, ერთი გავბრაზდი, რომა ლომს შევეჭიდებოდი, ჰამა იმ ახმახთან ხმა მაინც ვერ ამოვიღე შიშისაგანა—ჩემი სიგრძე ისემე ეკიდა, ლევროვი რაღა. ერთი კანეცის ფული მივეცი და წავიდა. მეც ჩუმათ უკან მივაძახე:

— წადი, თქვენი ქვეყნის წყალიც დაშრეს და ვინც აქ იბანაოს, იმისიცა მეთქი. მეორე დღესვე ქალაქში ჩამოვედით. ვა, ყურუმსაღ, ტალახში გავითხუპნო და ჰამაც

ფული ვაძლიო, სადაური თაბაუთია? არსად ფეხს აღარ გადავდგამ...

მაგრამ მე რომ ამას ვფიქრობ, ფეფელო თურმე ახალ პლანებს ადგენს და ახალ ფათერაკს მიმზადებს. ორი დღე არც კი გასულა, რომა რაღაც კრუსუნი დაიწყო. ერთ საღამოს დუქნიდან რო დავბრუნდი, ვნახოთ, ეს ფეფელო კრაოტზე გაშოტილა, გვერდით წამლების პუზირკები უწყვია და მიკნავებული ხმით მებნება:

— გეოჯან, პაროკ სერცა დამემართა, დიხანია მიძნელდება და ჰექიმმა თქო, რომა მარცკოი კუპანია გინდა, ქობულეთში უნდა წახვიდეო. იქ ბანაობაც ბეზპლატნია და ცხოვრებაც იაფი,—ისე რომ, ბევრი არ დაგვეხარჯება და, თუ ჩემი სიკვდილი არ გინდა, ხვალვე წამიყვანე, შენთვისაც სარფა იქნება ზღვის ვანებიო.

ბევრი ვიჩალიშე, ვეხვეწე, რომ ხელი აელო, ჰამა მაინც არაფერი გამივიდა:

— მთელი წლობით აქა ვზივარ, ნერვნობისაგან ვიღლები და ავანტყოფიც არ გინდა, რომ წამიყვანოვო... ვებნები:—ადამიანო, რა გღლის, სახლში საქმეს შენ არ აკეთებ, დღე და ღამეში თვრამეტი საათი გძინავს, კარგს გაჭმევ, კარგს გასმევ, ქვეყნის ვაპროსებს შენ არავინა გკითხამს, რა გღლის, რა გიშლის ნერვებსა მეთქი.

— რა და—აღნააბრაზიაო, წამიყვანე, სხვა ქვეყანა მაჩვენე, სხვა ვოზდუხი მასუნთქე, რომა ისევ ჯეირანივით ქალი გავხდე და, სადაც გავიარო, ყველამ შენი სახელი ახსენოსო.

ერთი სიტყვით, იმან თავისი ქნა და ახლა კაჩოვნიკი ციგნებივით ქობულეთისკენ ავიბარგეთ. ვა, გინახავს ქობულეთი? რამეა რაღა, ქრისტეს სახის მადლმა, ანტიკა რამეა! ზღვაც რა დიდი რამე ყოფილა და? მტკვარი რა არი, ასი მტკვარი რომ ერთათ დაგუბდეს, მაინც მიჰქაროს,—ზღვასთან სტაქანი წყალი გამოჩნდება. მერე რა ვიდები, რა სანახაობა, რა ლაზათი და შნო, სამოთხეა რაღა, ნამდვილი სამოთხე,—ადამ და ევასავით ყველა შიშველი დადის, ერთი სიტყვით (ჩუმათ გებნები, დოირაბში ჩავვარდი რაღა, საცა ლამაზი ქალი იყო, ყველას მე უყურებდი შორიდანა, მაშ!..)

ეს ამტოლი ხალხი ზღვაში ისე შადიან და გამოდიან, გეგონება ბატანიცკი ბაღიაო. ფეფელოც ხელათ გამოცოცხლდა და, აჰყვა ვილაცეებს, ცურაობაც ისწავლა, დაიწყო ზღვაში ბანაობა და მე მებნება:—გეოჯან, ერთი ჯეჰელობა მაიგონე და შამამიცურდიო. ვა, გიჟეს, ვებნები, ამ ზღვაში თევზების ლუკმათ რათ გავიხადო თავა, თუ ზღვის წყალი მარგებს, ლახანკაში კი ვერ ვიბანავეფ მეთქი? ჩავიტანე ბერეგზე ერთი დიდი ლახანკა, ავავსებინე წყლითა და ჩავჯექი შიგ. ვა, ცხონება იყო რაღა! ჰამაც მთელი ხალხის ვნიმანია ჩემსკენ იყო. ეს ტიტლიკანა ქალები სულ ლორნეტებითა და დურბინდებით მიყურედნენ შორიდან (ზნაჩიტ, რომ გახდილი ძალიან მოგწონდით!)

სულ ასე ვშვრებოდით მთელ ორ კვირას და ძალიანაც მარგო. ჯერ წამოსვლას არ ვაპირებდი, ჰამა აქაც ახალი ხათა გამოტყვრა: ფეფელოს ფეხი დაუსივდა და ტკივილი დაუწყო. აიხირა, თუ ზღვაში ბანაობის დროსა დოშმა მიკბვინა და, თუ დროზე ქალაქში არ წამიყვანე, სისხლის ზარაჟენია მამივაო.

— არა, ზურგიელი იქნებოდა მეთქი.

— ზურგიელი კი არა, რებეცი არ გინდა, დოში იყო, ჩემი თვალით დავინახე,—თვალები დამიბრიალაო. ვა, გული გამისქდა: მეც გაგონილი მაქვს, რომა დოშების და ზურგიელების ნაკბენი არა რჩებაო, და ვიფიქრე—ეს საღსალამათი დედაკაცი ნეჩაინათ ხელიდან არ გამამეცალოს მეთქი. ავდექით და ისევ აქეთ გამოვეშურეთ, რომა დროზე უწამლო და მოვარჩინო.

ჰექიმი დადის ჩვენსა და ჯერ ვერაფერი გაუგო. ამოფს, თუ კონცოლიუმს მოვიყვან, დიაგნოზი უნდა გაუკეთოო. ეს დიაგნოზი მე ვნუტრენი ასმატრენია მეგონა, ვიფიქრე აპელეციას უზამს მეთქი, და ვებნები:

— ჰექიმჯან, ეს დედაკაცი სლაბათ არის, დიაგნოზს როგორ გაუძლებს, მაზი წაუსვი ან მალამო, რო მორჩეს მეთქი. გაიცინა და ამოფს, თუ:

— კაკოი ტამ, პუსტიაკია, ოღონდ კონცოლიუმი მოვიდესო. ეს ვიღაც ახმახი კონცოლიუმი ყოფილა, ეხლა იმას უცდი, ალბათ იმან სპეციალნათ დოშების ჰექიმი იქნება. ერთი მალე მაინც მოვიდეს ის ბემურაზი.

ფარსადან.

„იზრდება“

— ძია, რა ღირს ნავთი?
— „კრუჟკა“ შაური ღირს.
— აბა, ჩამოასხი ორი „კრუჟკა“ და გადაჰკარი ჩემს ხარჯზე.

სასწრაფო დახმარება

ახალი საბინაო კანონის გამო მდგმურსა და სახლის პატრონს მოუვიდათ დავა. დავა ჩხუბად იქცა, ჩხუბი სიშმაგედ და ორივემ ერთმანეთი სასიკვდილოდ დასჭრეს.

საჭირო იყო საჩქარო დახმარება.

ტელეფონის მილმა ჩემს ყურში თითქმის ერთი საათი იხრიწინა. მეც ერთ საათს ჩავძახოდი:—საიდან? ვინა ხართ? სადგური? ჩქარი დახმარება?

მაგრამ, როგორც იაპონიაში არ გაუგია ჩემი ხმა იოშიზავას, ისე იქ. ბოლოს მოისმა ვიღაცის ხმა. ისევ გაჰქრა. ერთი საათი კიდევ ჩავძახოდი ტელეფონს... მაგრამ მილი ჩემს ყურებში ისევ მძინარე ავადმყოფივით კრუსუნებდა... კიდევ გაიელვა ჩემს ყურში ხმამ... მაგრამ გადამელია გული, მეც ჩამეხრინწა ხმა და, რაკი იმედი გამიცრუვდა, გავიქეცი მეორე ეზოში. ვიკითხე ტელეფონი. მითხრეს—აქ არ არის, ასე ჩაუხვიე, შიო ჩიტაძის ქუჩაზე მეოთხე სახლში შედი და იქ ერთ ყმაწვილს უდგასო. გაველი ნაჩვენებ ქუჩაზე, მაგრამ აღმოჩნდა, რომ ეს ქუჩა შიო ჩიტაძისა კი არა, ვიღაც შოთა ჩიტაძისა ყოფილა, რადგანაც აღმასკომს დაუწერია ზედ „შოთა ჩიტაძის“ ქუჩა. ამერია დავთრები. ვდგევარ შოთა ჩიტაძის ქუჩაზე და ვეძებ შიო ჩიტაძის ქუჩას. გავქანდი ქვევით, მინდა მილიციელსა ვკითხო,—სად არის შიო ჩიტაძის ქუჩა.— მაგრამ მეორე ალაგას სწერია „შითა ჩიტაძის“ ქუჩა. მიკვირს: ერთ ქუჩაზე ამდენი ქუჩები! ყველაფერს რომ თავი გავანებოთ, შოთასაც ვიცნობდი, შიოსაც, მაგრამ ეს „შითა“ ვინღაა? შევუხვიე მეორე ქუჩას რომელსაც აწერია: დავით ჭონქაძის ქუჩა... ნეტა, ვინ უნდა იყოს ეს დავით ჭონქაძე?—ვფიქრობ ჩემთვის.—ამ დროს მილიციელი შემეჩეხება წინ და ინსტინქტიურად ვეკითხები:

— ძმაოჯან, არ იცი, ვინ არის დავით ჭონქაძე?

— როგორ არ ვიცი,—მიპასუხებს მილიციელი,— დავით ჭონქაძე ერთი მხერხავია სირაჯხანაში, მეორე— სირაჯი.

— აი ამ კედელზე რომ დავით ჭონქაძე სწერია, მე იმას გეკითხები!—ვუთხარი გაჯავრებით მილიციელს, რომელმაც წაკითხვის შემდეგ დარცხვენით მიპასუხა:

— მე მაგას არც ვიცნობ, არც გამიგონია!..

გაბრაზებულმა მრისხანედ შევხედე მილიციელს და... შევედი სხვა ეზოში. ავიღე მილი და, ყურთან რომ მივიდე, უკვე ლაპარაკობდნენ.

— ვინ არის ტელეფონთან?

— ჩქარი დახმარება!

სიხარულისაგან ვიწყებ უბედურების ამბავს, თავგანწირულად ვამბობ მისამართს, სადაც სახლისპატრონმა და მდგმურმა ერთმანეთი დახანჯლეს, მაგრამ უეცრად მესმის:

„ცენტრალნაია“. შემდეგ: „ჩტო ვამ უგოდნო“?... შემდეგ: „ევო ნეტ დომა“... შემდეგ: „კარაპეტ“...

და ბოლოს სულ წყდება ძაფი.

— ღმერთო!—ვამბობ გამწარებული, თანაც მიკვირს, რომ ასეთი უცნაური ტელეფონი გვაქვს: ერთ წამს ცენტრიდან ყველა ბინებში დაელაპარაკები. ძლივს მივაგენი ჩქარ დახმარებას და ისევ ხელიდან გამისხლტა. ამაზე დიდი უბედურება რაღა იქნება!

მეტი გზა არ იყო,—მოვწყდი იმ ტელეფონს და გამოვედი ქუჩაში. გავწიე ფეხით ჩქარ დახმარებისაკენ... მაგრამ, ჩქარი დახმარება შინ არ დამიხვდა.

დავრწმუნდი, რომ ჩქარი დახმარება ქვეყანაზე არავისათვის არა ყოფილა საჭირო. ამიტომაც არის ნათქვამი, ალბათ: „სიჩქარით სოფელი არავის მოუჭამია“-ო.

დინჯათ და დამშვიდებით წაველი შინ, სადაც მდგმურმა და სახლის პატრონმა ერთმანეთი დაჩეხეს და შევიტყვე, რომ დაჩეხილები კიდეც გარდაიცვალნენ, კიდეც აყროლდნენ და კიდეც დაასაფლავეს.

საბინაო კანონი კი ისევ შეცვლილიყო.

უშანგი ფაშვიბერტყაძე.

დამლაგებელი ეხლავე გამოცხადდით საგანგებო კომისიაში ტროცკის ქუჩაზე.

ბამბე (თავისთვის): დავიღუპე კაცი!—ალბად, ჩეკამ გაიგო, რომ ფული მაქვს გაფლანგული (ტელეფონში). რა-რა-რა საქმეზე ამხა... ბატონო?!

დამლაგებელი: დაიტე ატბოი... ჩვენ სხვას ვეძებთ

ბამბე (ტელეფონის მილს ჰკიდებს): მე კი შიშით ჩემი დამემართა მაინც.

ბამბე: რას ჰგავს აქაურობა? ეს არის დალაგება!?

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რატომ ყოველთვის **მეგობრული**, და **არამტრული შარჟი** უნდა მოვათავსოთ ჩვენს ჟურნალში! ამიტომაც ვათავსებთ ამ ნომერში ამათ შარჟებს.

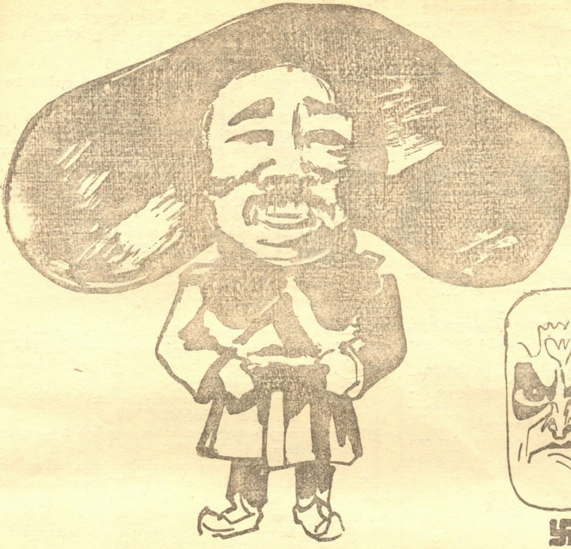

ჩან-ძო-ლინი

მუსოლინი

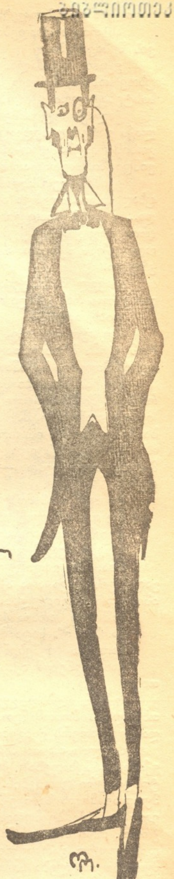

ჩემბერლიხი

მესტვირული

(ლანირ-ქვიტირისათვის)

სასიმღეროთა მოვმართე
ჩემი ქამანჩა სტვირია,—
მაგრამ მიმუხთლა ბედმა და
სიმღერის ნაცვლათ ვსტირია.
შვიდ-წლედის შენობაში წვიმს,
წვიმა ღვარივით ჩამოდის.
მოწაფეები სკოლიდან
დასველებული გამოდის.
კარები დამტვრეული აქვს,
თხები პარტებზე [illegible]დიან:
გამგე და თემ-აღმასკომი
იქ არხინათ დადიან.
ფოსტაში შეველ—იქაც წვიმს,
ფოსტის უფროსი სტირისა...
ოით შევაჩერო ქვითინი
ჩემი ქამანჩა სტვირისა?..
სამკითხველოში შევედი,
გაზეთებს აწვიმს, ფუჭდება;
გამგე კი არხეინათ ზის
(ნეტა ძვირათ რა უჯდება?..)
ბოლოს მივმართე აღმასკომს—
რომ მან უშველოს ყველასა,—
მაგრამ რა ვნახე?—იქაც წვიმს!..
ოდელა-დელა-დელასა.
ქვიტირო. როგორ გიტირო;
ჩემო სამშობლო მხერეო;
საღათას ძილის მისცემია
გამგე და თავმჯდომარეო.

გალინგი.

ნატანები

ნატანების „ეპო“-ს ჰქონდა
სასადილო გვარიანი.
ექვს შაურად ჰყიდდა სადილს,
კერძი იყო მადლიანი.

სასადილო ვერ ჰფარავდა
მიგ მსახურთა შტატის ხარჯს!
და ამიტომც **ეპომ** იგი
მიაბარა ანტონ ჩარჩსა.

აზრა ისევ ძველი დარჩა,
ისევ არის **ეპოს**, ფირმა.—
და მუშტრებიც მიტომ ანტონს
არ დაუფრთხო კერძმა ძვირმა.

გლეხს ჰგონია **ეპო** არის,
(მიჭრილი აქვს მაზე ქიპი).
ის არ იცის, რომ მის ჯიბით
უსუქდება ანტონს ღიპი.

შურდული.

მიწსახკომში

განგებამ თუ ზეცის ძალამ
ეს ქვეყანა ისე ოაყო,
რომ ბედნიერ მიწსახკომსაც
მან არგუნა ერთი ჯაყო,

რომელმაც თვის ნაბერემდი
აბაშას თუ სენაკს დაჭყო,
და ეხლა კი მიწსახკომის
სალაროში თავი ჩაჰყო.

იმ სალაროს რომლის ტრფობის
ბევრს ედება ჩვენში ალი,
მაგრამ ამ ალს მყისვე აქრობს
ჯაბას შიში და ხანჯალი,

რომელსაც რომ გვერდს უმშვენებს
თვით პატრონნი ნაზათ ქმნილი
და ქრისტეს დროს შეკერილი
ბოლჩა ჩვარით გატენილი.

ი. ნე—ლი

ექიმი ფერშალაძე

ილებს ავადმყოფებს საღამოს 5 საათიდან 8 საათამდე

ასეთი განცხადება გამოაკრა ექიმმა ფერშალაძემ თავის შესავალში.

ექიმი ფერშალაძე კარგი ხნის ექიმია; უწინ კარგად ცხოვრობდა; შემდეგ ჩამოქვეითდა და ახლა ისევ დაიწყო სისტემატიური ექიმობა.

ქალაქი მეტის მეტად უყვარს ექიმ ფერშალაძეს. ქალაქს გარეთ გახედვაც არ ეხასიათება. ჯანმრთელობის კომისარიატმა ერთ-ორჯერ შეაძლია მას ადგილი პროვინციაში, მაგრამ არ ინდომა წასვლა.

ექიმმა ფერშალაძემ გამოაკრა ზემოხსენებული განცხადება და იღებდა ავადმყოფებს 5—8 საათამდე. იღებდა... მაგრამ ერთი გარემოება უშლიდა ხელს: იმ ქუჩაზე (როგორც ყოველ ქუჩაზე), სადაც იგი ცხოვრობდა, ოციოდე ექიმს ჰქონდა ასეთივე ხასიათის განცხადება გამოკრული.

ყოველ შემთხვევაში, ექიმ ფერშალაძის განცხადებიდან ერთი რამ ცხადი იყო: იგი იღებდა ავადმყოფებს.

დიახ, იღებდა.

ასე იყო თუ ისე, მისი განცხადებიდან ცხადი იყო, რომ ექიმს პრინციპიალურად არაფერი ჰქონდა ავადმყოფების მიღების საწინააღმდეგო.

მაგრამ საკითხი მიღების შესახებ, კიდევ არ ამოსწურავს საქმის ნამდვილ მდგომარეობას: შენ შეგიძლია მიიღო ავადმყოფი, მაგრამ აქ შეიძლება მეორე დაბრკოლება: სახელდობრ ის, რომ ავადმყოფი **არ მოვიდეს.**

სწორედ ეს იყო ექიმ ფერშალაძის უბედურება: იგი მართალია, იღებდა,—მაგრამ ავადმყოფები არ მოდიოდენ.

რა იყო ამის მიზეზი?

ნუ თუ თბილისში არ არიან ავადმყოფები?

არიან და მრავლადაც არიან.

იქნება ავადმყოფები გაიფიცენ?

არა, არ გაფიცულან. ჯერ ერთი, რომ ავადმყოფს გაფიცვის თავი არა აქვს და მეორეც, როგორც ირკვევა, ისინი არ გაფიცულან.

მაშ სად მარხია ძაღლის თავი?

მარხია იქ, საცა მართალნი განისვენებენ.

სად განისვენებენ?

განისვენებენ იქ, სადაც ზემოხსენებული ძაღლის თავი.

თქვენ ალბათ გული შეგიწუხდათ, მეგობარო მკითხველო... მოითმინეთ, აღიჭურვეთ იობის მოთმინებით და ყველაფერს გაიგებთ:

ძაღლის თავია მარხია განცხადებებში (იგულისხმება ექიმის განცხადება); ქალაქში მეტად ბევრი ექიმია: სტატისტიკური ცნობების მიხედვით, თბილისში ყოველ ავადმყოფზე მოდის სამი ექიმი, ანუ, უკეთ რომ ვსთქვათ, ყოველ სამ ექიმზე მოდის ერთი ავადმყოფი. თქვენ არ იფიქროთ, რომ სამი ექიმისას ერთი ავადმყოფი მოდის ან მიდის. უფრო გარკვევით რომ ითქვას, ყოველ ერთ ავადმყოფზე ითვლება სამი ექიმი. რაც შეეხება ექიმისას მისვლას, ამაზე უკაცრავად გახლავან ავადმყოფები: ერთი, რომ ვადმყოფს, როგორც მოგეხსენებათ, ბევრი სიარული არ შეუძლია და მეორეც,—თბილისში მყოფ ავადმყოფთა დიდი ნაწილი გაზღვეულია და რაიონულ ექიმთან დ ამბულატორიებში მიდის. ასე რომ, კერძო ექიმები უმეტეს ნაწილად თავისუფალი არიან.

ექიმი ფერშალაძეც თავისუფალი იყო.

თავისუფალი.

ერთი შეხედვით, ექიმი ფერშალაძე არ ყოფილა ცუდ მდგომარეობაში. თავისუფლება, როგორც მოგეხსენებათ, ფრიად სიმპატიური საქმეა.

ექიმ ფერშალაძეს ამ თავისუფლების მოპოვებსათვის ერთი წვეთი სისხლიც არ დაუღვრია; მაგრამ კმაყოფილი მაინც არ იყო. თავისუფლება (ავადმყოფებისგან) არ იყო მისთვის სახეირო. ეს თავისუფლება მისთვის უმუშევრობას უდრიდა. უმუშევრობა კი, როგორც მოგეხსენებათ (ჰკითხეთ, თუ გნებავთ, შრომის ბირჟას), არ არის ხელსაყრელი.

ექიმს, როგორც ვსთქვი, შემოსავალი არ ჰქონდა: ავადმყოფები არ მოდიოდენ. აილო და განცხადება გადაასწორა, დილის საათებიც მიუმატა.

ექიმი ფერშალაძე

იღებს ავადმყოფებს დილის 9-დან 12-მდე, საღამოს 5-დან 8-მდე.

ამბობდა განცხადება.

ჰოი, უმადურობავ! მიუხედავად იმისა, რომ ექიმმა ავადმყოფებს მიქების ვადა გაუგრძელა და ამით დიდი შექავათები მიანიჭა, უმადური ავადმყოფები მაინც არ მოდიოდენ.

ამავე დროს ქალაქის შრომის ბირჟა თითქმის ყოველდღე აცხადებდა:

საჭიროა 10 ექიმი პროვინციაში გასაგზავნათ.

საჭიროა 15 ექიმი... საჭიროა 25 ექიმი და სხვ.

ჯანსახკომი ჰპირდებოდა ექიმებს კარგ ჯამაგირს, ბინას, გათბობას, მაგრამ არაფერი გამოვიდა.

ექიმი ფერშალაძე ჯიუტობდა; მას არ უნდოდა პროვინციაში წასვლა:

— რა წამიყვანს სოფელში!—ამბობდა იგი.—ქალაქში მირჩევნია; მართალია, ავადმყოფები ჯერ არ მოდიან, მაგრამ, როცა სიკვდილზე მიდგება საქმე, მაშინ მოვლენ. პროვინციაში მაინც არ წავალ!

ექიმმა ისევ გაათართოვა განცხადება:

ექიმი ფერშალაძე

იქებს ავადმყოფებს დილის 8 საათ. საღამოს 8 საათამდე,

ეწერა ახალ განცხადებაში.

ავადმყოფებმა ყურიც არ გაიბერტყეს. იწვენ თავიანთ სახლებში არხეინად, თითქოს აქ არაფერიაო. მართალია: ზოგი კიდეც წამლობდა, მაგრამ დამზღვევი კასის საშუალებით.

ექიმმა ერთხელ კიდევ გამოსცვალა განცხადება:

ექიმი ფედშალაძე

„იღებს ყოველთვის და ყოველ დროს, დღისით და ღამით"

წაიწერა განცხადებაზე.

ავადმყოფები ისევ ჯიუტობდენ. თითქოს აქ არაფერიაო, არც ერთი მათგანი არ შევიდა ექიმის მდგომარეობაში და არც ერთხელ არ მიაკითხა მას.

შრომის ბირჟა კი ისევ განაგრძობს განცხადების გამოკვრას პროვინციაში ექიმების მოთხოვნილების შესახებ.

ექიმიც განაგრძობს ახალ-ახალი განცხადებების გამოკვრას და ჩუმ-ჩუმად ნივთებს ჰყიდის ბაზარზე.

ქალაქელი ავადმყოფები კი, თითქოს აქ არაფერიაო, ყურსაც არ იბერტყავენ.

ალლარ-ალლარსან.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

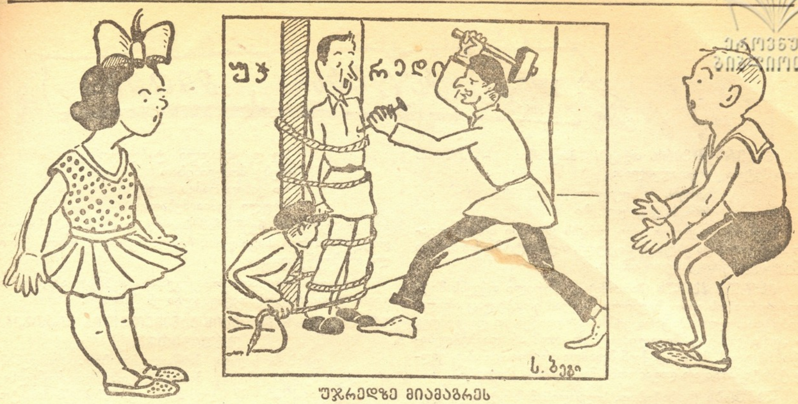

უჯრედზე მიამაგრეს

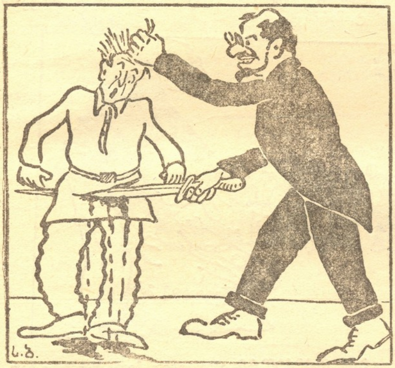

„ჩასჭრა გამოცდებში

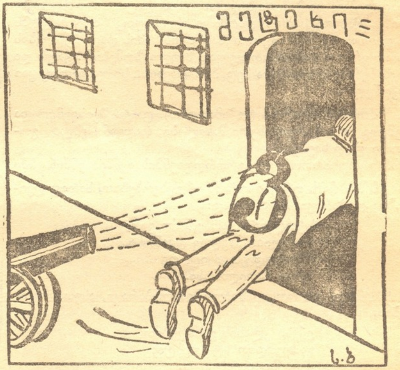

სამი წლით ციხე მიაკრეს

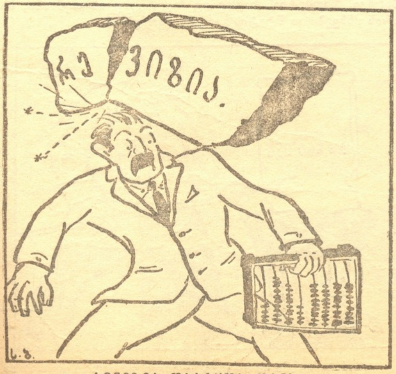

...რევიზია დაატყდა თავს

ცალი ფეხი სამარეში უდგას

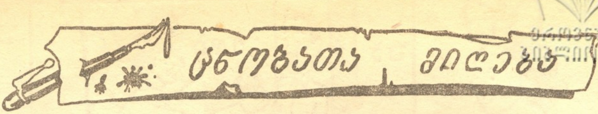

ცხვირგამხმარს. თქვენს პოემაში: **ტფილისი** ერთი მეტად კარგი ადგილია:

ვირებს კი სიცივით
ძირს სცვივა ყურები

ჩვენ არ ვიცოდით, თუ ვირებს ყურები სიცივის გამო სცვივათ... და ეხლა კი მივხვდი, თუ რატომ ემართებათ თქვენს ყურებსაც ასეთი ამბავი.

ოქროს კბილს (ბათომი) ეს წერილი თქვენს მიერ ზევრჯერ არის გამოგზავნილი, მაგრამ ერთხელაც არ დაგვიბეჭდია. ჯერ „პატარა ვინმეზე“ დასწერეთ და შემდეგ კი „დიდ ვინმეზე“. აკი გიპასუხეთ, რომ არ დაიბეჭდებათქო?! მაგრამ, მგონი, თქვენ მანამდი არ მოისვენებთ, ვიდრე ტარტაროზი არ დაგაძრობს მაგ **ოქროს კბილებს.**

ღამურას (ს. საქობაო. სიღნაღის მაზრა) რაღა ჩვენ გვავალებთ. რომ მოგაშოროთ კოოპერატივში უზნეო ქალი?!აღმასკომის თავმჯდომარე, რომელიც ადასტურებს ამ ცნობას ხელისმოწერით ,სად არის? ამის დადასტურებას ის არ ერჩივნა, რომ დროულად მიეღო ზომები?.. ქალს და ვაჟს შერსცხვათო... და მეც შემრცხვაო... სირცხვილიც კაი საქონელია.

კირილეისონს (საჭამიასერი). ცოტა შეისვენეთ და შემდეგ მოგვწერეთ ასეთი მასალები, რადგან ეხლა გოდორი უკვე სავსეა.
რრრრრრრერიოთრრრრღ გგრრრღღაენმიხ აენმიხ ენმიხ ენმი

აშკარას თქვენი რითმა იქ გეხერხებათ, სადაც ღვინოზეა ლაპარაკი; მაგალითად:

სტუდენტი ვარ. გმირი ვარ,
ბოთლით დავლევ ღვინოსა,
მხოლოდ ეს კი იცოდე
უნდა მაღიღინოსა.

შემდეგ კი, როცა სწავლაზეა ლაპარაკი, ასეთი რითმებია:

ექვსი კლასის გათავებით
გამოვედით სტუდენტი;
ქუდები დავიხურეთ
ვინ გვყავს ტოლები.

ოოგორიც სტუდენტი, ისეთი ლექსიც. ამის შემდეგ რაღა საჭიროა თქვენი „ჩვენი ცხოვრება“... რასაკვირველია რედაქციისათვის როგორც გამოუსადეგარი მასალა.

ისსს როცა თქვენს წერილს ჩვენც ვუქენით ქირურგული ოპერაცია და ამოვსჭარით ყალბი, ხორცმეტი და პარაზიტი ნაწილები, დარჩა მხოლოდ ეს:

ასეთ ექიმს ძვირად ნახავთ
გათქმულია ქირურგობით; ,
ლოგინის ქვეშ მტვერი ჰყრია,
ვერ გაიტანთ ერთი გობით.

მისამართსაც გვაძლევთ: **კამმოს ქ. № 69.**

ჯოყოლას (ს. სომიწი) ხელმოუწერელი წერილი არ დაიბეჭდება.

უბრალო მუშას (ჯურყვეთი) თქვენ გვწერთ, რომ თითქოს ყოფილი მწერალი ამბობდეს:

— ჩემი დასაკლავი დანა, ჩემი ხელით გავლესე.

ამაზე მეტი სასჯელი რაღა იქნება? ჩვენ რაღა ზომები უნდა მივიღოთ? კაცს უკვე დანა გაულესავს თავის დასაკლავად და ჩვენ ხელი შევუშალოთ! არა გვაქვს ამის უფლება.

ა. ტიტანს (ჩიბათი) ისაკის ჩონგური თუ კი გალხენს, საყვედურს რაღას ემართლები. გვწერ:

ნუ დაგვამადლი, ტარტაროზ
ინებე მოვლინებაო
და ვისაც რამეს მიუსჯი
სრული შენია ნებაო.

არ გირჩევთ ჩვენს ჩამოსვლას, თორემ უპირველეს ყოვლისა თქვენ მოგისჯით, რომ ამიერიდან ასეთი წერილი არ მოიწეროთ.

ხვლიკს. (ბუკნარი. ოზურგეთის მაზრა) აბა, ერთი გვიხთარით, რა მოსათავსებელია ეს წერილი:

გურიის შრ. სკოლების გამგეობის თათბირი ოზურგეთში.

დარბაზი სავსეა მასწავლებლებით. რამდენიმე კაცს ხელში უჭირავს პირ-ღია ტომარი, რომელსაც აწერია: 1926—27 წლის ბიუჯეტი. 250,093 მან. ტომარაში რამდენიმე მასწავლებელი. სხვები ილტვიან ტომარისკენ.

გან. ინსპექტორი: ამხენაგებო, ჩვენი წლიური ბიუჯეტი, აი ეს არის. ამ პირობებში შტატის გადიდებაზე ლაპარაკი, ზედმეტია. რამდენიც ჩავეტევით ამ თენხაში, ის არის ; სხვები კი შტატის გარეშე დარჩებიან.

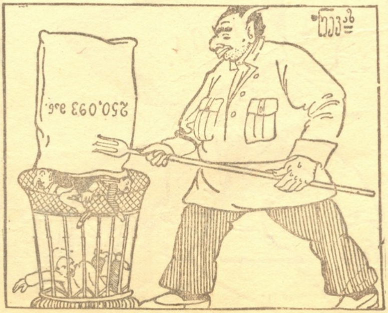

ტარტაროზმა ეს თქვენი წერილი უფსკერო გოდორში გადაუძახა... იქ არის მათი ადგილიო.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„სადც დაუღამდეს. იქ გაუთენდეს“

— ღამის ორი საათია... ძილის დროა... წადით სახლში... ნუ თუ არ გეძინებათ?!
— ვაჰ! ერთი ამას უყურე, და?! ჩვენც ვიცით, რომ ეხლა ძილის დროა და ამიტომაც ვწევართ აქ დასაძინებლად...

ილენახცო ოსოს: (ანუ წალმა: სოსო ოცხანელს): თქვენც სინჯეთ აზრის დალაგება წალმა და იქნებ რამე გამოგივიდეს...

ხელმოუწერელი წერილი არ დაიბეჭდება. (არც ხელმოწერილი არ დაიბეჭდება თუ წერილი არ ვარგა).

ტანკას: თქვენ რა გაგოდებს **ნიკო მღვდლის გოდებაზე?** რას ერჩით მაგ კაცს? მისთვის ისაც კმარა სასჯელად, რომ

———————თვალწინ ელანდება
მას ძველი დროება;
მისი გული კვდება
როცა აგონდება.

ჰო-და ესთი საწყალი კაცის წინააღმდეგ გამოდიხარ **ტანკა;** ტანკა კი არა, ხელთოოთა ყოფილხართ.

საჯავახოს გზის სექციას უსაყვედურებთ:

გზებს სჭირდება გაყვანა
და ბევრსა შეკეთებაო;
ერთი რომ გზაზედ იმტვრევა,—
მეორეს ეცინებაო.

მეორეც დაიმტვრევა და აბა მაშინ გაიცინოს... **ნუ დასცინი სხვასაო,—გადახდება თავსაო.**

„მეც იქ ვიყავი“-ს (ქვიტირი, ქუთაისის მაზრა). თქვენი წერილ უფსკერო გოდორზე ჯვარდასაწერად გადაეცათ დიაკონ ლავრენტის და მღვდელ ტარასის. ტარტაროზმა ასე უთხრა თქვენს წერილს უფსკერო გოდორში გადაგზავნის დროს: **შენც იქ იყავი.**

საწყალ ჟორას ხელმოუწერელი წერილ იარ დაიბეჭდება; (თუმცალა ხელმოწერილიც რომ ყოფილიყო ეს წერილი. მაინც არ დაიბეჭდებდა).

იოსებ საფრომის-ძეს არცერთი არ გამოგვადგა და ნუ ელოდებით მათ დაბეჭვდას.

ვასმახს (სუფსა) რამდენად მეტს სწერთ კარტ-ნარდის თამაშობის წინააღმდეგ, იმდენად უფრო უმატებენ თამაშს. ამიტომ სჯობია დაჩუმდე და იქნებ მაშინ შესწყვიტონ კარტ-ნარდის თამაში.

ვარდენ ღვანკითელს. რატომ გგონიათ, რომ მასხრად გიგდებთ! სრულიბითაც არა. ჩვენ ყოველთვის ანგარიშს ვუწევდით თქვენს პოეტურ ნიჭს და აწი კიდევ უფრო გაუწევთ; ეს იმიტომ, რომ თვითონ თქვენ მიხვდით, თუ რას იტყოდა ტარტაროზი თქვენზე; ეს დიდი გენიალობაა.

ვიმყოფები რკ. გზის საავათმყოფოში. სიცხე მაქვს ორმოცი გრადუსი. ავილე კალამი და თვალცრემლიანმა დავსწერე ლექსი: „გლოვის ზარი“. მე ვიცი თქვენი მუდმივი თანამშრომელი ამ ჩემს „გლოვის ზარს“ სამასხაროდ აიგდებს და „ტარტაროზს“ გადასცემს და დამიწერენ „ტარტაროზის“ ფოსტაში;—მართლაც ორმოცი გრადუსი სიცხე გქონებიათ, რომ ამისანა აბდა-უბდას სწერავთო და სხვა. მაგრამ დეე იცინონ; იცინონ მანამდი, სანამ ტირილად არ გადაექცეს. გაუშვით, თუ ღირსად სცნოთ...

სადაც ღირსად ვსცანით, იქ გადავგზავნეთ უკვე.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ვის რა მოელის